

ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์

ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ

ปาฐกถาพิเศษ

“ประเทศไทยใสสะอาดปราศจากคอร์รัปชันและยาเสพติด”

วันจันทร์ ที่ ๑๙ มีนาคม พ.ศ.๒๕๔๔

โรงเรียนนายอำเภอ วิทยาลัยการปกครอง กรมการปกครอง

ปลัดกระทรวง เลขาธิการ กพ. เลขาธิการ ปปส. และผู้เกียรติ

ขอขอบคุณอธิบดีกรมการปกครองที่กรุณาเชิญให้มาแสดงความคิดและความเห็นส่วนตัวกับนักศึกษาของวิทยาลัย ผู้ล้วนแต่จะเป็นความหวังของชาติ บ้านเมืองในอนาคต การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญยิ่งของพวกท่านทั้งหลายที่เรียกตัวเองว่า นักปกครอง เพราะการศึกษาจะทำให้เกิดปัญญา ปัญญาย่อมนำไปสู่ความเป็นผู้ฉลาด ผู้รอบรู้ แล้วนำความฉลาด รอบรู้ นั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตนเอง ต่อหน่วยงานและต่อชาวบ้านที่ท่านมีหน้าที่จะต้องดูแลรับผิดชอบด้วยความ ซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ และจงรักภักดี แต่ขณะนี้ มีสิ่งซึ่งไม่น่าเชื่อว่าจะเกิดขึ้นแล้ว กล่าวคือ ผู้ฉลาดรอบรู้สามารถใช้ความฉลาดรอบรู้ในการทำสิ่งที่ไม่ได้ เช่น ทำการคอร์รัปชัน โดยที่สามารถทำให้ตนไม่มีความผิดไม่ต้องรับโทษทัณฑ์ได้ สิ่งนี้น่ากลัวเหลือเกิน ถ้าคนฉลาดในบ้านเมืองมีคนฉลาดแต่โกงมากเท่าใด บ้านเมืองของเราจะหมดหวังที่จะเป็น “ประเทศไทยใสสะอาด ปราศจากคอร์รัปชันและ ยาเสพติด” ได้

ที่จริง ประเทศของเราจะไม่มีวันใสสะอาดปราศจากคอร์รัปชันและยาเสพติดได้ ตราบเท่าที่จะมีคนไม่ดีอยู่ในชาติของเรา คนฉลาดแต่โกง ก็เป็นส่วนหนึ่งของคนไม่ดี ที่เราจำเป็นต้องดูแลมิให้เขาเข้ามายุ่งเกี่ยวกับการบริหารชาติบ้านเมือง การบริหารธุรกิจเอกชน และองค์กรต่างๆ ของรัฐและเอกชน แต่ผมมีความเห็นส่วนตัวว่า ปัจจัยสำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดคอร์รัปชันและยาเสพติด คือความยากจน ท่านทั้งหลาย น่าจะเคยได้ยินปรัชญาของ

ผมที่เคยกล่าวไว้ในที่หลายแห่งและหลายคนว่า “ปัญหาที่สำคัญที่สุด และเร่งด่วนที่สุดของประเทศของเรา คือ ความยากจน ถ้าเราสามารถแก้ปัญหาความยากจนได้ เราจะแก้ปัญหาอื่นได้ทั้งหมด” ผมสร้างปรัชญานี้ขึ้นมาด้วยแรงบันดาลใจจากการตามเสด็จฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ผมได้ตามเสด็จฯ และได้รู้ได้เห็น สันเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ทรงกระทำทุกอย่างและทุกเมื่อ เพื่อให้มหาชนชาวสยามได้คลายทุกข์ และทรงเน้นในชนบทมากที่สุด เราท่านทั้งหลายได้ประจักษ์แก่ตนเองแล้วว่า ผลแห่งการกระทำประสบผลสำเร็จในการแก้ปัญหาความยากจนอย่างแท้จริง เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในประเทศของเราและอาจกล่าวได้ว่าได้รับการยอมรับทั่วโลก เป็นพระมหากรุณาธิคุณหาที่สุดมิได้

ผู้มีเกียรติครับ

ความยากจนเป็นทุกข์ขั้นห้นด เป็นทุกข์ของแผ่นดิน ความยากจนอาจทำให้คนจนส่วนใหญ่ของประเทศรู้สึกท้อแท้ สิ้นหวัง เป็นอุปสรรคยิ่งใหญ่ในการพัฒนาประเทศถ้าคนจนซึ่งเป็นจำนวนหลายล้านคนในประเทศของเราท้อแท้สิ้นหวัง ประเทศของเราก็คงสิ้นหวังไปด้วย เราท่านทั้งหลายจะยอมให้เป็นเช่นนั้นไม่ได้ เราจึงต้องต่อสู้ทุกวิถีทางเพื่อขจัดความยากจนให้ค่อยๆ หายไป คนจนจะได้มีกำลังใจต่อสู้ ไม่ท้อแท้ ไม่สิ้นหวังเพื่อประเทศของเราจะได้มีความหวังต่อไป

เราได้ปรึกษารื้อกัน วิเคราะห์แนวทางแก้ปัญหา เราในที่นี้ หมายถึง เราสมัยที่ผมอยู่ในทำเนียบ ในที่สุด เราก็พบว่า การแก้ปัญหาความยากจนของคนในชนบท เราจำต้องทำ ๓ อย่าง ลงสู่ชนบท คือ อาชีพ การศึกษา และ สุขภาพดีถ้วนหน้า สามสิ่งนี้เป็นวงจรชีวิตของคน โดยเฉพาะคนในชนบทที่เกี่ยวข้องกัน จะขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดไม่ได้ ถ้าขาดสิ่งใดก็จะขาดความต่อเนื่องจะไม่ประสบผลสำเร็จ

ขอหยุดพูดเรื่องความยากจนไว้แต่เพียงเท่านี้ และขอเข้าสู่เรื่องคอร์รัปชันและยาเสพติด ซึ่งเป็นเรื่องที่วิทยาลัยต้องการให้มาพูด ผมได้กล่าวไว้ในตอนต้นแล้วว่า เมืองไทยไม่มีวันจะใสสะอาดปราศจากคอร์รัปชันและยาเสพติด ถ้าเรายังมีคนไม่ดี มีคนเห็นแก่ตัว ที่ยังบูชาเงิน ยังหลงใหลในความร่ำรวยว่าเป็นคนมีเกียรติ ยังมีข้าราชการที่ยังยึดติดอยู่กับค่านิยมการเป็นเจ้าคนนายคน ยังมีนักธุรกิจที่ยังติดสินบนข้าราชการเพื่อความสำเร็จในธุรกิจของตน ยังมีคนฉลาดแต่โกง และยังมี

คนทรยศต่อชาติอยู่ในประเทศของเรา คำว่า “ผู้ทรยศต่อชาติ” เป็นคำที่ผมใช้นิยามผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมกับการผลิต การค้า การขนส่ง การลักลอบนำยาเสพติดเพื่อขายหรือส่งออกนอกประเทศ ผมเห็นว่า คำนิยามนี้เหมาะสมกับผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดมาก เพราะเขาเหล่านั้นกำลังทำลายอนาคตของเยาวชนผู้ซึ่งเป็นพลังสำคัญของชาติ ทำให้ชาติอ่อนแอ ทำให้คนในชาติมีคุณภาพลดถอยลง สมควรอย่างยิ่งที่ พวกเราจะค้นหาวิธีที่จะกำจัดคนจำพวกนี้ให้หมดสิ้นไปจากแผ่นดินของเราโดยเร็วที่สุด

ที่จริง ทั้งคอร์รัปชันและยาเสพติดเป็นภัยมหันต์ต่อชาติของเรา แต่หากจะมองกันให้ลึกซึ้งแล้วจะเห็นชัดเจนว่า ยาเสพติด มีพิษภัยมากกว่าคอร์รัปชัน มาก ยาเสพติดเป็นโทษต่อชาติบ้านเมืองร้ายแรงที่สุดยาเสพติดทำให้คนในชาติอ่อนแอด้วยคุณภาพ ทำให้เยาวชนผู้เป็นอนาคตของชาติเสียคน และในที่สุด ถ้าเราไม่สามารถหยุดยาเสพติดได้ ชาติบ้านเมืองก็ล่มสลายได้ ยาเสพติดเกิดขึ้นทุกหัวระแหงในประเทศที่รักของเรา เกิดขึ้นในทุกเพศ ทุกวัย เกิดขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ แล้วความเลวร้ายกาจเหล่านั้น ก็แผ่ขยายเข้ามาในประเทศแผ่ขยายออกไปทั่วแผ่นดิน ทำให้พวกเราต้องเหน็ดเหนื่อยในการปฏิบัติต่อสิ่งชั่วร้ายนี้ ผู้เสพต้องทนทุกข์ทรมานน่าเวทนา ทำให้สังคมบิดเบี้ยว พ่อฆ่าลูก ลูกฆ่าพ่อ ทำลายอนาคตของตนเอง บางคนถึงกับทำลายชีวิตตนเอง

แต่คอร์รัปชัน มีเฉพาะในวงการราชการและวงการธุรกิจ มิได้มีทุกแห่งหน
คอร์รัปชันเป็นการปล้นเงินแผ่นดิน ทำให้ระบบราชการและระบบธุรกิจเป็นจำเลยของสังคม ทำให้ชาติย่อยยับยากจนลง เป็นภัยร้ายแรงที่เราจะต้องดูแลอย่างใกล้ชิดเหมือนกัน

ฉะนั้น มาตรการป้องกันและปราบปรามทั้งในเรื่องคอร์รัปชันและยาเสพติดอย่างรัดกุมและเด็ดขาดจึงเป็นสิ่งที่เราจะต้องทำต่อไป คือ จะต้องมานั่งคิดพิจารณากันว่า ระบบป้องกันและปราบปรามที่เรามีอยู่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ หรือน่าจะได้รับการปรับเปลี่ยนอย่างไร

ผู้มีเกียรติครับ

ผมขอแยกพูดทีละเรื่อง เริ่มด้วยเรื่องคอร์รัปชันก่อน

พวกเราที่อยู่ในระบบราชการรู้ดีแก่ใจว่า คอร์รัปชันเกิดขึ้นเพราะเหตุใดมี มาตรการป้องกันและปราบปรามอย่างไร เราเฝ้าอบรมสั่งสอน ด้วยวิธีการต่างๆวิธีแล้ววิธีเล่า แต่ยังได้ผลน้อยมาก เพราะเราไม่สามารถ ฝังจิตสำนึก ลงไปในหมู่ข้าราชการได้

ข้าราชการยังต้องการเงินที่สกปรก ยังมีค่านิยมที่จะร่วมมือกับนักธุรกิจ ร่วมมือกับ
นักการเมือง เพื่อให้มีความร่ำรวย โดยไม่มีความละอายและยิ่งไปกว่านั้น ข้าราชการที่
ร่ำรวยด้วยเงินสกปรก ก็ยังมีคนยกมือไหว้สังคมยังเคารพนับถืออยู่ ตราบใดที่สังคมยัง
เป็นเช่นนี้ เราจะมองเห็นแสงสว่างแห่งความสำเร็จได้ยาก ผลสำเร็จที่จะได้มาโดยยากทั้ง
กายและใจ จึงขึ้นอยู่กับเราจะเปลี่ยนวิถีของสังคม ค่านิยมของราชการ ค่านิยมของ
นักการเมือง ค่านิยมของนักธุรกิจได้หรือไม่ อย่างไรก็ตาม ถ้าเห็นด้วยกับผม การฝัง
จิตสำนึกเป็นสิ่งสำคัญที่สุด สภาพของสังคมก็เป็นสิ่งสำคัญ โปรดอย่าทอดทิ้ง ขอให้
พยายามทำ ทำต่อไป เหนื่อยต่อไป เพื่อความใสสะอาดของสังคม ของชาติบ้านเมืองของ
เรา ตามที่พวกเราต่างก็มุ่งมั่นที่จะกระทำให้สำเร็จ

พูดถึงข้าราชการ ผมขอแบ่งออกเป็น ๒ จำพวก คือ ข้าราชการอาชีพ และ อาชีพ
ข้าราชการ

ข้าราชการอาชีพ คือ ข้าราชการที่ทำงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ และ
จงรักภักดี อุทิศตน อุทิศเวลา อุทิศเรื่องส่วนตัว ให้แก่หน่วยงานของตนอย่างเต็มที่โดย
ไม่มีข้อแม้ เห็นความสำคัญและเกียรติแห่งความเป็นข้าราชการฉลาดแต่ไม่โกง เคารพ
ผู้บังคับบัญชาอย่างจริงใจ ประพฤติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาตลอดมา

อาชีพข้าราชการ คือ ข้าราชการที่เข้ามารับราชการเพียงเพื่อเงินเดือนสำหรับ
เลี้ยงชีพแต่อย่างเดียว ไม่มีความสำนึกของข้าราชการ ไม่อุทิศตนให้กับหน่วยงาน ทำงาน
เช้าชามเย็นชาม ใช้เวลาว่างหรือแม้แต่วลาราชการไปหากินส่วนตัว และบางคนหากิน
ส่วนตัวด้วยการกระทำที่ผิดกฎหมาย

เป็นสิทธิโดยชอบธรรมของท่านที่จะเลือกเอาว่าจะจะเป็นข้าราชการแบบไหน

สำหรับ เรื่องยาเสพติดนั้น กล่าวได้ว่า เป็นอันตรายที่สุดแก่ชาติบ้านเมืองของเรา
และเป็นปัญหาที่ยุ่งยากซับซ้อนมาก เกี่ยวพันกับปัญหาสังคม ปัญหาเศรษฐกิจ และยิ่ง
ยุ่งยากมากขึ้น เพราะปัญหายังไปเกี่ยวข้องกับต่างประเทศด้วย ในเรื่องเหล่านี้ ปปส.
เข้าใจแจ่มแจ้ง และมีประสบการณ์เรื่องนี้มานานหลายสิบปีแล้ว ไม่มีความจำเป็นที่
จะต้องพูดถึงที่มาที่ไปอีก สิ่งที่ผมใคร่จะพูดไว้ให้เป็นที่ประจักษ์ในที่นี้สักตามเรื่อง คือ

หนึ่ง ค่านิยมของพวกเราที่มีต่อผู้มีฐานะร่ำรวยเพราะธุรกิจยาเสพติด ซึ่งเป็นไปในการทำงานเดียวกันกับคอร์รัปชัน พวกเรายังก้มหัวและกราบไหว้ผู้ที่ร่ำรวยมาจากเงินสกปรกโดยไม่ละอายใจตนเอง สอง เรามีบัญชีหรือมีหลักฐานพอที่จะเชื่อได้ว่า ผู้ใดมีความเกี่ยวข้องกับยาเสพติดบ้าง เราจึงน่าจะเลิกคบค้าสมาคมกับคนเหล่านั้น ปล่อยให้เขาอยู่ในสังคมสกปรกด้วยเงินสกปรกในหมู่ของเขาเอง ตราบเท่าที่เรายังจับกุมลงโทษเขาไม่ได้ และสาม เราต้องเอาจริงเอาจังกับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปราม แต่กลับไปให้ความร่วมมือกับผู้ทำธุรกิจยาเสพติด เจ้าหน้าที่ของรัฐพวกนี้เป็นคนที่เราจะต้องนับให้มันคั่นให้ตาย เพราะนอกจากจะเป็นอุปสรรคอันยิ่งใหญ่ในการป้องกันและปราบปรามแล้ว ยังเป็นความอับอายขายหน้าของหน่วยงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เป็นความอับอายขายหน้าของชาติเราด้วย ผมจึงเรียกผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมว่า “ผู้ทรยศต่อชาติ” ด้วยความมั่นใจว่าเขาเหล่านั้น ไม่ควรได้รับการปรานีสงสารเลย

ท่านทั้งหลายครับ ผมมีความเห็นว่า มาตรการป้องกันเป็นสิ่งสำคัญมากถ้าเราสามารถใช้มาตรการป้องกันได้ผล เราก็จะเบาลงในเรื่องมาตรการปราบปรามมาก ผมคิดว่า สิ่งที่เราควรจะนำไปใช้ในมาตรการป้องกันวิธีหนึ่งซึ่งน่าจะได้ผล คือ การทำความเข้าใจกับคนในชาติ ให้เข้าใจถ่องแท้ ชัดเจน ถึงภัยอันตรายอันยิ่งใหญ่จากยาเสพติดที่จะเกิดขึ้นกับชาติและคนในชาติของเราให้เข้าใจถึงอนาคตของชาติของเยาวชน ลูกหลานของเรา ให้เข้าใจถึงความอับอายขายหน้าแก่ชาติของเรา แน่ละครับ การชี้แจงทำความเข้าใจกับคนในชาติไม่ใช่เรื่องที่จะทำได้ง่ายๆต้องอาศัยความมุ่งมั่น และเพียรพยายามอย่างมาก และผมเห็นว่า ผู้ที่จะทำหน้าที่ป้องกันให้ได้ผลที่สุดน่าจะเป็นผู้มีอาชีพอย่าง พวกท่าน ผมหมายถึงข้าราชการฝ่ายปกครองกระทรวงมหาดไทย แต่แท้จริงแล้ว การแก้ไขปัญหาดังกล่าวต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย แต่โดยอาชีพของท่านที่มีโอกาสได้พบ ได้เห็น ได้สัมผัสกับประชาชนอย่างใกล้ชิดตั้งแต่ชาวบ้าน สังคมครอบครัว จนถึงสังคมของชาติ กล่าวได้ว่า ข้าราชการฝ่ายปกครองระดับนายอำเภอเป็นด่านแรกที่จะปะทะกับศัตรูยาเสพติด ความรุนแรงในการต่อสู้จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับนายอำเภอ ฉะนั้น ขอให้เห็นและสำนึกในหน้าที่ของตนที่พึงมีต่อส่วนรวมให้ชัดเจนด้วยความภาคภูมิใจ และพึงเตรียมกายเตรียมใจให้พร้อมเสมอ

อนึ่ง ผมอยากให้พวกเรานำเอาโครงการหมู่บ้านแผ่นดินธรรมแผ่นดินทองที่เคยทำไว้ เมื่อหลายปีมาแล้ว โครงการเหล่านี้หมู่บ้านเหล่านั้นได้ฝังจิตสำนึกที่ฝังมาให้กับชุมชนในหมู่บ้าน จึงทำให้หมู่บ้านเหล่านั้นอยู่อย่างสงบสุข ผมเชื่อว่า ถ้าทำได้เช่นนั้น น่าจะมีส่วนช่วยให้ปัญหายาเสพติดเบาบางลงจากมากถึงน้อยที่สุดและอาจทำให้ปัญหาดังกล่าวหมดไปในที่สุด

ไม่ทราบว่าเป็นโรงเรียนนายอำเภอมีหลักสูตรเกี่ยวกับปัญหาเสพติดหรือไม่ ถ้าไม่มี ผมเห็นว่าเราควรบรรจุหลักสูตรดังกล่าวเข้าไปด้วย เพื่อให้พวกเรามีความพร้อมในการที่จะออกไปแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ทันทีและมีประสิทธิภาพ ที่สำคัญประการหนึ่งอยากให้พวกเราระลึกอยู่เสมอว่า **ประชาชนเป็นนายของพวกเรา** หากดูแลเอาใจใส่อย่างทั่วถึงและชี้แจงให้ทราบถึงคุณและโทษ ปัญหาต่างๆ รวมทั้งปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดที่เรากำลังพูดถึงอยู่ก็จะหายไป

ผมดีใจและภูมิใจมากที่ในปัจจุบัน หน่วยงานต่างๆ องค์กรต่างๆ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อเรื่องคอร์รัปชันและยาเสพติดได้แสดงออกอย่างเด่นชัด ว่า ได้ใช้ความเพียรพยายามที่จะขจัดปัญหาอันใหญ่ยิ่งของประเทศของเราให้ลดน้อยลง มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ผมตระหนักดีว่าการปราบปรามคอร์รัปชันและยาเสพติดเป็นความเสี่ยงอย่างหนึ่ง ผมจึงใคร่ขอให้คุณความดีทั้งหลายที่ท่านได้กระทำเพื่อชาติบ้านเมืองจงช่วยปกป้องคุ้มครองให้ท่านทั้งหลายปลอดภัย และประสบความสำเร็จ และขออัญเชิญพระบรมราโชวาท ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงรับสั่งไว้ เมื่อ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๔๒ ว่า

“การทำงานใดๆ ไม่ว่า เล็ก ใหญ่ ยาก ยาก ถ้าย่อหย่อนความเพียรแล้ว ยากที่จะให้สำเร็จเรียบร้อยทันเวลาได้ และเมื่อใดพลังของความเพียรนี้เกิดขึ้น เมื่อนั้นการงานหรือปัญหาทั้งหลายก็สำเร็จโดยง่ายดายและรวดเร็ว”

วันนี้ เรากำลังพูดให้นักศึกษาผู้ซึ่งจะเป็นนายอำเภอในอนาคตฟัง นักศึกษาซึ่งมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อเรื่องคอร์รัปชันและยาเสพติด ขอกล่าวเน้นอีกครั้งหนึ่งว่า นายอำเภอคือข้าราชการระดับสำคัญที่อยู่ใกล้ชิดชาวบ้าน เป็นผู้นำอำเภอ เป็นผู้นำชนบทอันเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศ เป็นคนที่พึงสร้าง **“ศรัทธา”** ให้เกิดขึ้นกับชาวบ้านในพื้นที่รับผิดชอบของตน ศรัทธาของประชาชนเป็นกุญแจสำคัญต่อ

ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการปฏิบัติหน้าที่ ฉะนั้น จึงใคร่เสนอแนะแนวทางปฏิบัติให้แก่นักศึกษาวิทยาลัยนี้ว่า

๑. ต้องยึดมั่นในทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง น้อมนำไปชี้แจงให้ราษฎรเข้าใจ และน้อมนำไปปฏิบัติในการพัฒนาชนบท
๒. ต้องรู้จักตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน เรื่องนี้ จำต้องพูดกันยาวจึงจะเข้าใจ โดยกว้างขวางอย่างถ่องแท้ เป็นเรื่องที่ผมพยายามพูดอยู่เสมอว่า
“เกิดมาต้องตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน” พูดสั้น ๆ ก็คือ ขอให้ทำตัวเป็นคนดีของแผ่นดิน
๓. ต้องเป็นนักปกครองอาชีพ มิใช่อาชีพนักปกครอง
๔. ต้องเปลี่ยนค่านิยมเสียใหม่ (ถ้ายังไม่ได้เปลี่ยน) เรามิใช่ นายของประชาชน เราเป็นเพื่อน เป็นพี่ เป็นน้อง ที่จะร่วมมือกันอย่างจริงจังและเหนียวแน่นในการพัฒนาชนบท
๕. ต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีของผู้ใต้บังคับบัญชา ทั้งในหน้าที่การงานและชีวิตส่วนตัว
๖. ต้องทำงานอย่างทุ่มเท และด้วยความรัก ข้อนี้มีความเกี่ยวเนื่องกับข้อ ๓ คนเราถ้ารักสิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้ว เราจะทุ่มเทในสิ่งที่เรารัก เช่น เรารักบิดามารดา บุตร ภรรยา เราจะทำทุกอย่าง เพื่อให้เขาเหล่านั้นมีความสุข การเป็นนายอำเภอก็เช่นเดียวกัน ถ้าเรารักอาชีพของเรา รักราษฎรของเรา เราก็จะทำและทุ่มเทให้กับการปลดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ราษฎร ทำงานด้วยความสุขเพื่อราษฎรที่เรารัก ภูมิใจในศรัทธา และความสำเร็จที่เกิดขึ้น และเราก็จะเป็น **นักปกครองอาชีพ** ที่มีเกียรติ เป็นความภูมิใจของบุตร ภรรยา วงศ์ตระกูล และหน่วยงาน
๗. ต้องรู้จักให้และต้องไม่รับสิ่งใดจากราษฎร สิ่งที่จะรับได้มีอย่างเดียวคือ รับความทุกข์ของราษฎรมาเพื่อพิจารณาช่วยเหลือและแก้ไข

ครับ ผมหวังว่า พวกเราจะรักงานของเรา รักชาติของเรา จะพยายามอย่างเต็มที่ที่จะ
จะขจัดปัญหาคอร์รัปชันและยาเสพติดให้ลดน้อยลงมากที่สุด ประเทศไทยก็จะใส
สะอาดมากขึ้น

ผมขออวยพรและเอาใจช่วยให้ท่านทั้งหลายประสบความสำเร็จ ขอให้
ประวัติศาสตร์ได้จารึกไว้ว่า คนรุ่นท่านได้ทำคุณประโยชน์อย่างยิ่งไว้ให้แก่ชาติ
บ้านเมือง อันควรแก่การสรรเสริญและจดจำ

ขอขอบคุณ วิทยาลัยการปกครองอีกครั้งหนึ่งที่กรุณาเชิญมาพูด

ขอจบคำบรรยายแต่เพียงเท่านี้
หวังว่า การพูดของผมในวันนี้จะเป็นประโยชน์บ้าง
ขอบคุณ
